

บทคัดย่อ

176702

รหัสโครงการ : TRG4780002

ชื่อโครงการ : นิเวศวิทยาชานา : ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางนิเวศของกลุ่มชนชาวนาลุ่มแม่น้ำโขง
ชื่อนักวิจัย : นายธนวิ ใจเที่ยง มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

E-mail Address: parivuthagul @ yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 กรกฎาคม 2547 - 30 มิถุนายน 2549

การขาดดุลยภาพทางนิเวศของโลก สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง นั่นคือ แนวทางการพัฒนาและแนว
ดำเนินชีวิตของผู้คน มักมุ่งเน้นไปในเรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าด้านวิทยา
ศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งใดๆ ก็แล้วแต่ที่เกี่ยวเนื่องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ เป็น
เรื่องที่น่าஸรรษ์ยุ่ง ยกย่อง เชิดชู แต่ก็ชี้วิชิตและวัฒนธรรม ที่มิภักดิให้เกิดรายได้ หรือ มีรายได้น้อย ไม่คิวไลซ์
วิถีชีวิตและแนวทางเยี่ยงนั้น มักถูกมองว่าเป็น หมายเหตุ มองดูว่าไร้ค่า โดยเฉพาะชาวนา ชาวนาถูกมอง
ด้วยสายตาหมิ่นแคลนและเป็นชนชั้นต่ำในสังคม งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาถึงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและภูมิ
ปัญญาทางนิเวศของชาวนาลุ่มแม่น้ำโขง แห่งสกุลนคร-นครพนมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ -
เชิงคุณภาพ และการสำรวจทางชีวินเวศ

พบว่าชาวนาหาได้ เป็นเพียงผู้ปักหลักข้าว ให้เข้าชุดรีด และกล่าวหาว่าเป็นเพียงผู้ยากไร้ในสังคมไม่
จากการศึกษาวิถีชีวิตของชาวนาแห่งสกุลนคร-นครพนม “แห่งศรีโคดบูร” ผ่านการสำรวจและการศึกษา
เชิงคุณภาพ ชาวนาทั้งหลาย กลับเป็นผู้ปักหลักประวัติศาสตร์ ปักหลักวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวนา มีโลกทัศน์แห่ง_{ชีวิต คือ การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล เป็นส่วนหนึ่งและอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ เป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การจัดการนิเวศให้เกิดดุลยภาพ การเป็นเจ้าของสิทธิทรัพยากรธรรมชาติ เป็นเพียงสิ่งชั่วคราวเท่านั้น หาได้เป็นเจ้าของสิทธิอย่างแท้จริงไม่ ผู้นาและผู้ป่า มีผี-เทพเทวاذุและ ชาวนาเป็นส่วนหนึ่งของระบบดังกล่าว อันเป็นภูมิปัญญาทางนิเวศ ในการที่จะบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของชาวนาตัวตนออก การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติและการฝ่าฟันสังคมแห่งความสันติสุข คือ ความปรารถนาอันเป็นเบื้องหลังแห่งชีวิตของชุมชนชาวนา}

ปัจจุบันโลกยังเชื่อว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเชิดชูการพัฒนาภายใต้แนวทางดังกล่าวนั้นเป็นสิ่งดี เพราะเป็นความชอบธรรม ภายใต้การสนับสนุนทางวิชาการอย่างเศรษฐศาสตร์และนิเวศวิทยาการเมืองทุนนิยม อันเป็นวิชาการอยู่บนฐานคิดหรือโลกทัศน์แบบพิชิตธรรมชาติและตอบสนองความต้องการอันไร้ขีดจำกัด อันเป็นหมุดยืนวิชาการแบบตะวันตกที่โลกทั้งโลกเดินตามแต่จากการพบรากฐานทางวัฒนธรรมและการจัดการทางนิเวศของชาวนาลุ่มน้ำโขง ทำให้ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องมาสร้างหมุดยืนวิชาการแบบใหม่ บนพื้นฐานแห่งโลกทัศน์แบบชาวนาตัวตนออกที่เกื้อกูลและอ่อนน้อมต่อธรรมชาติ วิชาการและการพัฒนาจึงจะรับใช้ธรรมชาติและประชาชนผู้ยากไร้ หากยังยึดตามหมุดยืนวิชาการแบบเดิมโลกทั้งโลกก็จะยังขาดดุลยภาพอยู่ร่ำไป

Abstract

176702

Project Code : TRG4780002

Project Title: Peasant Ecology : The Cultural History and Ecological Wisdom of the People in the Maekhong basin

Investigator: Tunwa Chaiteing , Kalasin Rajabhat University

E-mail Address : Parivuthagul @ yahoo.com

Project Period : 1 July 2004- 30 June 2006

The global ecological imbalance has as one of its major causes the people's means of development and lifestyle. Economic growth and advancement in science and technology have been accented. Whatever is related to increment of incomes would be praised, whereas lifestyles and cultures that do not create income or create small income and are uncivilized would be regarded as valueless. This is especially true among farmers, who are looked down as the low-class level group in the society along the course of development. This research study was aimed at studying the cultural history and ecological wisdom of local peoples of the Maekhong basin. The study applies the use of a qualitative research technique and ecology survey on Sakhonnakhon-Nakhonphanom basin.

The study reveals that the local peoples call "peasant farmers" are not just rice growers who have been taken advantages of and referred to as poor people. The two-year survey and qualitative research study on the lifestyle of farmers of Sakhonnakhon - Nakhonphanom "Sri Kotaboon Basin" reveals that farmers are growers of history and culture. The vision of life of farmers means living with the nature supportively and respectfully as a part of it. This is the basis leading to balanced ecology. Possessing natural resources is only temporary: no one has the true rights. Paddy fields and forests have their guardian spirits and farmers are part of system , that we call oriental wisdom of ecological management. Living with the nature and seeking a peaceful society is the hope of all farmers.

Nowadays, it is still believed that development emphasizing economic growth and praising development under the trend is good, since it is right under the academic support such as economics and capitalism ecology. These disciplines are on the vision of thoughts which aim to battle against the nature and accommodate indefinite human needs. They are the focal point of western technical trend followed by the whole world. However, with the discovery of cultural roots and ecological management of the Maekhong basin farmers, it is time for us to produce our new technical focal point. This should be on the basis of the eastern farmers' vision that supports and respects nature. Only then will technical development serve nature and the local people. On the contrary, if the former technical focal point is based, then the whole world will always be balanced.